

ĐỪNG NÓI CHƠI !

Châu Nhật Tân Ph.D.

(Trích Bút Ký Trên Đường Tu Đạo và Hành Đạo – Tập 1, Chương 1993)

Lần đầu tiên về Việt Nam thăm Đức Ngài (1993), tôi có nói chuyện với các bạn bè là viên chức chính phủ của Hoa Kỳ và một số nước về sự phân vân của tôi, có trở ngại gì không khi vào đến Việt Nam? Vì thời gian đó Việt Nam và Hoa Kỳ chưa bình thường hóa, chưa bỏ lệnh cấm vận, nên sự phân vân trên còn là việc tham dò với chính phủ Mỹ là chuyến đi có được xem là “phạm pháp” đối với Mỹ không? Nhưng kết quả thăm dò như thế nào thì tôi vẫn cứ đi vì đó là chuyện cần thiết trong gia đình. Đức Ngài bệnh nặng, tôi phải về thăm!

Trong thời gian tôi ở Việt Nam, một người bạn cùng lớp của tôi, cùng vừa ra trường về ngành kỹ sư, cũng cùng tên Tân với tôi, được phỏng vấn tại một cơ quan giúp tìm kiếm việc làm. Người phỏng vấn anh cũng là người bạn của tôi ngoài đời, còn là một chuyên viên vận động từng giúp tôi nhiều trong việc vận động Quốc Hội cho người tỵ nạn trên thế giới vào Mỹ cuối năm 1990. Sau cuộc phỏng vấn, người phỏng vấn thấy tên anh ta cũng là “Tân”, cũng cùng chung trường với tôi, nên mới hỏi anh ấy có biết tôi không? Anh ta nói “biết” và người phỏng vấn hỏi anh ấy về tôi, anh ta nói: “Châu Nhật Tân bị bắt ở Việt Nam rồi!”

Một sự nói đùa rất vô duyên và bất cẩn nhưng lại rất phổ biến đối với đại đa số thanh niên Việt Nam vô công ngồi rồi. Thanh niên Việt Nam đại đa số thích nói đùa nhưng thường thì không bao giờ dính chính lại cho người đối diện biết là mình đang đùa. Họ chỉ biết nói đùa, đùa xong thì im để chuyện đi qua, tánh cách này gần như trở thành 1 tập quán của đại đa số thanh niên Việt Nam, rất vô trách nhiệm về lời nói của mình.

Anh Tân này cao lắm chỉ biết tôi cũng giống như anh ta, cũng là bạn học cùng trường nhưng không hề biết đến quan hệ ngoài xã hội của tôi và của những người đối diện với anh. Vì có bảo hộ tưởng tượng, họ cũng không thể nào tưởng tượng được, nên cứ nghĩ đây là chuyện đùa như những thanh niên rồi hơi khác. Người tầm thường luôn có sự suy nghĩ rất nông cạn và tầm thường. Xui cho anh, anh cũng không biết người phỏng vấn anh là người có quan hệ với Quốc Hội.

Tin tức tôi “bị bắt ở Việt Nam” đã được phát tán ra và những thân hữu của tôi đã chuyển tin này đến các cơ quan chính phủ và Tòa Đại Sứ của một số nước. Các Cố Vấn của Tổng Thống Aquino đã gửi công điện đến Đại Sứ của họ tại Việt Nam và Tòa Đại Sứ Phillipines là Cơ Quan ngoại quốc đầu tiên nhận sự gửi gắm để quan sát về tình hình của tôi.

Rất may tôi đã về lại Hoa Kỳ sớm để ngăn chặn nguồn tin trên. Cuối cùng, hậu quả của sự nói chơi ấy dành cho anh ta là vĩnh viễn không còn cơ hội để áp dụng được những gì anh đã học từ nhà trường, cũng bởi không một nơi nào mướn anh ấy cả!

Chuyện tưởng chỉ xảy ra ở ngoài đời, trong Pháp Đạo cũng vậy, nhiều thanh niên cứ thích nói chơi và rất vô trách nhiệm trước lời nói của mình. Nhất là khi nói xong, không hề dấn chính với kẻ đối diện là mình chỉ nói chơi! Người nói thì vô ý, người nghe thì dễ bực, cứ như vậy mà sanh mâu thuẫn ngày một tăng cho đến khi bùng nổ.

Với người Mỹ, đầu văn hóa của họ rất còn non trẻ nhưng họ rất tế nhị, biết tránh những chuyện không đáng phải xảy ra. Sau khi nói chơi xong, họ dấn chánh liền và sự dấn chánh này xảy ra liền sau câu nói chơi, chứ không kéo dài lâu hoặc cho quên luôn như đại đa số thanh niên rồi hời, thiếu văn hóa của Việt Nam.

Nói chơi, nói giỡn,... gần như trở thành tập quán của người Việt nhưng đừng để cái tập quán đó hướng đến chiều không đẹp. Tốt hơn hết là đừng nói chơi! Hoặc nếu nói chơi thì phải biết dấn chánh và nhất là đừng nói động đến các vấn đề tế nhị như: Tôn giáo, chính trị, giới tính, nhan sắc, danh dự, phẩm giá, tiền bạc, tình dục, gia đình... của người, cho dù người đó là thân nhân trong gia đình cũng vậy. Coi ra, chuyện gì cũng không nên dấn lú tới!

Tốt hơn hết là đừng nên nói chơi !

3 tháng 1 năm 2006
Châu Nhật Tân Ph.D.